TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA - 52709

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdulkadir Uraloğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 03.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) ve Yap-İşlet-Devret (YİD) modeliyle inşa edilen otoyol, köprü ve tünel projeleri, sözleşmelerinde yer alan fahiş dövize endeksli araç geçiş garantileri ve yüksek araç başı geçiş ücretleri nedeniyle kamu maliyesinde her yıl milyarlarca liralık kara delikler oluşturmaktadır. Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) ve Hazine bütçesinden yapılan garanti ödemeleri, vatandaşların kullanmadığı yollar için vergi gelirlerinin sermaye gruplarına kontrolsüzce aktarılmasına dönüşmüştür.

Resmi bütçe gerçekleşmelerine göre, 2026 yılının yalnızca ilk altı ayında yol ve köprülerin gerçekleşmeyen geçiş garantileri için işletmeci şirketlere bütçeden 49,6 milyar TL tutarında garanti ödemesi yapılmıştır. Ocak 2018 ile Haziran 2026 döneminde bütçenin garanti ödemeleri kaleminden çıkan toplam kamu kaynağının 370 milyar 440 milyon liraya ulaşması, sistemin sürdürülemezliğini açıkça kanıtlamaktadır. 2026 yılı merkezi bütçesinde garanti ödemeleri için ayrılan 101,3 milyar liralık devasa ödenek, halkın eğitim, sağlık ve sosyal destek bütçesinden kesilerek müteahhitlere aktarılmaktadır.

Vatandaşın yüksek otoyol ve köprü ücretleri nedeniyle eski devlet yollarına yöneldiği, şirketlere ise tutmayan garanti hedefleri üzerinden döviz cinsinden Hazine güvencesi ödendiği bu adaletsiz tablonun kamuoyu adına aydınlatılması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılının ilk 9 ayı itibarıyla Yap-İşlet-Devret modeliyle işletilen projeler (Osmangazi Köprüsü, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, 1915 Çanakkale Köprüsü, Kuzey Marmara Otoyolu, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu, Malkara-Çanakkale Otoyolu, Avrasya Tüneli vb.) bazında taahhüt edilen araç garanti sayıları ile fiilen geçen araç sayıları nelerdir?
2. 2026 yılında geçiş garantisi hedefini yakalayabilen herhangi bir KÖİ otoyol veya köprü projesi bulunmakta mıdır? Taahhüt edilen araç garantilerinin ortalama gerçekleşme oranı yüzde kaçtır?

52709

3. 2026 yılının tamamı için işletmeci şirketlere Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinden ödenecek toplam garanti ve katkı payı tutarının ne kadar olması öngörülmektedir?
4. Sözleşmelerde ABD Doları ve Euro üzerinden belirlenen geçiş ücreti ve garanti formüllerinin Türk Lirasına çevrilmesi ya da sözleşmelerin kamu yararı gözetilerek feshedilip tesislerin kamulaştırılması hususunda başlatılmış bir hukuki veya idari inceleme var mıdır?
5. Projelerin imtiyaz süreleri boyunca (işletme süresi bitimine kadar) bütçeden ödenecek toplam garanti riskine ilişkin Bakanlığınızca hazırlanmış güncel bir dinamik mali projeksiyon bulunmakta mıdır?
6. Bütçeye her yıl 100 milyar TL'yi aşan ilave yük getiren garanti sisteminin, yeni planlanan ulaştırma altyapı projelerinde uygulanmasından vazgeçilecek midir?